

Diebliffet være betydelig formindsket. Jeg tror, at det er gaaet det store Flertal i Thinget ligesom mig, nemlig, at det Resultat, hvortil Jernbaneudvalget er kommet, har maattet overraske i høj Grad. Da vi tidligere stode paa det jernbane-politiske Standpunkt at lade bygge private Baner med Statsstilskud, naaede vi derigjennem til en Frugt, som blev altfor vidtløftig til, at man ikke skulde blive angstelig for den Veie, man var kommen ind paa. Jernbanekoncessionernes og Projekternes Antal vorede i en ganske foruroligende Grad, og deri har ligget et af Motiverne til, at Stemningen her i Thinget har vendt sig bort fra dette System og er vendt tilbage til det System, som vi tidligere fulgte, nemlig at lade Staten foretage Jernbaneanlægene. Jeg maa imidlertid tilstaa, at den første Frugt, som denne Vending i Jernbanepolitikken synes at have, egner sig noget til at gjøre En-angstelig ogsaa over for det nye System; thi hvad er den Frugt, som her foreligger. Andet end atter et ret talrigt Udvalg af forskellige Jernbaneprojekter, som jo allerede tidligere for en væsentlig Del have været paa Om-tale. Jeg tror, at der her i Thinget var en vis Stemning for ikke at standse med Jernbanebygningen, medens man dog netop i det Dieblif, hvor vi lagde Byrden af Jernbanebygningen over paa Staten, sønste et lille Pusterum, saaledes at det nu fuldbørte Jernbanesystem kunde faae Tid til at vise sin Frugt, om end ikke i en fuld Forrentning, saa dog i alt Fald efter saa billige Forrentninger, som man kunde have. Det har gjort det Indtryk paa mig, at det Resultat, som Flertallet i Jernbaneudvalget er kommet til, er gaaet ikke lidt ud over, hvad der i alt Fald tidligere kunde ventes her. Det, som man her har søgt, og det, som i og for sig vil være den største Betænkkelighed ved Sagen, forekommer mig at være, at man fra Udvalgets Flertals Side har villet tilstræbe at tilveiebringe en samlet Jernbaneplan. Jeg tror, at det i og for sig er en fuldkommen rigtig Tanke, at det er godt, at der bliver tilveiebragt en samlet Plan for Jernbanebygninger, saaledes at de, hvad ogsaa den ærede Ordfører udtalte, kunde afgive en vis Kontrol lige over for de uberettigede Jernbanepasser. Men det er min Opfattelse, at Tidspunktet neppe er kommet til nu at fremkomme dermed og saaledes vedtage en samlet Plan for fremtidige Jernbanebygninger. Der er i den Henseende en Række af Spørgsmaal, som det forekommer mig i alt Fald først maa bringes til en vis Grad af Klarhed. Jeg skal ikke dvæle ved, at det forekommer mig at være noget betænkligt i finansiel Henseende at binde et Beløb af 26 Millioner Kroner paa et Tidspunkt, hvor vi mangle enhver finansiel Plan for den nærmeste Fremtid. Jeg skal heller ikke dvæle ved, at det just ikke er noget gunstigt Tidspunkt til at fremkalde en fremtidig Jernbaneplan, naar vi se hen til

det Forhold, hvori vi staa til den høitærede nuværende Regjering. Jeg tror, at ogsaa dette Moment har sin Vægt, og at det Dieblif, hvor man var i Stand til med fuld Tillid at samarbejde med Regjeringen, indeholdt bedre Betingelser for at skaffe en god og brugbar Jernbaneplan til Veie. Jeg dvæler ikke videre ved disse Punkter, men jeg holder mig til de Ting, der med Nødvendighed fremstille sig som Betingelser for Vedtagelsen af en saadan Plan, nemlig Undersøgelsen og Løsningen af Spørgsmaal, som staa i umiddelbar og nødvendig Forbindelse med selve Jernbanebygningerne, og jeg skal i saa Henseende henvise til adskillige Betragtninger, som allerede Mindretallet i Udvalget har gjort gjældende. Vi have endnu ikke naaet til noget bestemt Svar paa Spørgsmaalet om lettere eller sværere Jernbanebygninger, vi have i dette Dieblif faaet omdelt paa vore Pladser et Projekt, som muligen — jeg skal derom ikke udtale nogen Dom — vil faae særlig Betydning med Hensyn til Jernbanebygningen i adskillige af de Egne, som det ærede Udvalg har bragt i Forslag, men disse Spørgsmaal have endnu ingenlunde fundet en blot tilnærmelsesvis Løsning. Det andet Spørgsmaal, som ogsaa forekommer mig nødvendigt at maatte løses forud for eller samtidig med Vedtagelsen af en saadan Plan, er Statens Forhold til de private Jernbaneselskaber, og det gjælder da ikke alene de private Jernbaneselskaber, hvortil de jydske Interesser specielt knytte sig, men jeg antager, at det gjælder, og det i første Række, det største private Jernbaneselskab, der findes i Landet, nemlig det sjællandske. En samlet Jernbaneplan vil vanskeligt kunne tilveiebringes, førend enhver Landsdel kan føle sig lige interesseret i de Foranstaltninger, der skulle foretages paa Statens Regning. Det er de Spørgsmaal, der med Nødvendighed forekomme mig at maatte løses forud eller samtidig med Tilveiebringelsen af en samlet Plan. Men mere formelt set skal jeg albrig negte, at Benyttelsen af det private Initiativ i Jernbanesager for mig stiller sig som ikke lidet betænklig, navnlig i det Dieblif, vi gaa over til at bygge Baner paa Statens Regning. Saalænge det private Initiativ udstrækkes dertil, at selv Jernbanebygningerne skulle foretages ved private Kræfter, var der saa meget mindre Risiko ved, at ogsaa det private Initiativ i Rigsdagen blev benyttet, men jeg tror, at det er forbundet med nogen Betænkkelighed, naar det private Initiativ i noget stort Omfang bliver benyttet lige over for Jernbanespørgsmaal, ingenlunde fordi jeg tror, at Folke-thingets Udvalg ikke skulde kunne magte det Spørgsmaal, tværtimod det er jo et af de Spørgsmaal, der egentlig ikke kunne siges at være saa tekniske, at de ubelukkende skulde være forbeholdt de Sagkyndige, men jeg tror, at de lokale Interesser, som den ærede Ordfører syntes, at det var upassende, at Mindretallet havde henvist til, med Nødvendighed og